

Марио Ђулум

ШАЛТЕР

Шалтер (нем. *Schalter*). Прозорче кроз које службеник свршава послове са грађанима (на железничким станицама, продавницама монополских артикала, у банкама и др.)

ЛЕКСИКОН СТРАНИХ РЕЧИ И ИЗРАЗА,
Милан Вујаклија, Просвета Београд, 1980. стр. 1041.

Шалтер. Отвор као мали прозор кроз који са публиком опште службеници администрације, банака и сл. – Куцнуо сам у капак на једном шалтеру. *Пол. 1960.*

РЕЧНИК СРПСКОХРВАТскога књижевног језика,
Матица Српска, Нови Сад, 1976. књига шеста, стр. 923

Марио Ђулум рођен у Бањалуци гдје је завршио Академију умјетности, Драмски одсјек, смјер Драматургија. У новембру 2012. у Студентском позоришту у Бањалуци изведена драма *Дејибук* у режији Владимира Ђорђевића. Радио као драматург на сљедећим представама: *Срећни дани*, С. Бекет, режија Д. Лончар, ГП Јазавац, Бања Лука, мај 2010. године, *Тајни дневник Адријана Мола*, драматизација истоименог романа Sue Townsend, режија: Ана Ђорђевић, ГП Јазавац Бања Лука, октобар, 2009.године, *Мадам Сан Жен*, режија Милица Краљ, Народно позориште РС, јануар-март 2007. године. Радио-драма *Рођендан* откупљена и снимљена за БХ радио 1 и Други програм радио Београда 2006. године.

На конкурс у БХ радија 1 освојио трећу награду за радио-драму *Срећна Нова*, 2008. године и другу награду за радио-драму *Дража моја Анђелина*, 2011. године.

Писао сценарија за документарне, кратке игране филмове и телевизију.

Запослен на Академији умјетности Универзитета у Бањој Луци у звању асистент на предметима Позоришна и радио драматургија и Филмски и ТВ сценарио.

Марио ЂУЛУМ

ШАЛТЕР

ЛИЦА:

СЛУЖБЕНИК

ПЕНЗИОНЕРКА, жена са годинама

МАЈКА, жена са дјететом

НЕУДАТА, жена са ставом

ИНВАЛИД, мушкарац са једном ногом

ДЈЕВОЈЧИЦА, жена са рибицом

СРЕЋНО УДАТА, жена са мужем

МУШКАРАЦ

БИЗНИСМЕН, мушкарац са мобилним

ПЕВАЧИЦА, жена са дојкама

ПРАПОЧЕТАК

Сцена је у полумраку. Назире се мала кайија. Чује се звук цврчака. Појављују се људи, мушкарци и жене, и иџрају злуво коло. У ѿочешку је иџра синхронизиована, али онда један од иџрача ѿђе да вуче коло у своју сѿрану. Саиџрачи засѿтану, избаце ѓа из кола и насѿављају да иџрају. Музика и свејѿлосни ѿѿо са сѿроѿа. Глумци засѿтају.

ПОЧЕТАК

У сноѿу свејѿила се сѿуиѿѿа шалиѿер, ѿѿуѿи свемирскоѓ брода. Људи се разбјеже, а заѿим из ѿрикрајка ѿосмаѿрају иѿѿа се дешава. Шалиѿер је до ѿола од мѿѿала, а друѓа ѿоловина је од ѿровидне ѿласѿишке. Шалиѿер на врху има дисѿлеј на коме се исѿисују бројеви у црвеној боји. Избачени саиџрач улази у шалиѿер, навлачи рукавице, сѿѿавља качкеѿи, који изѓледа као код рачуновоѓа из америчких филмова, оиѿири оловке и сваку добро заѓледа да ли је довољно наоиѿирена.

ДОЛАЗАК

На кайији се ѿолако ѿрикуѿљају људи. На сцени је само кайија, без оѓраде. Жене ѿочињу да се ѓурају око кайије и чују се ѓласови неѓодовања. Пензионерка има оѓромну ѿѿорбу, Неудаѿѿа Лексикон сѿраних ријечи и израза, Мајка ѿѿорбу, а Дјевојчица држи сѿѿаклену куѓлу у којој је рибица.

НЕУДАТА: Ја сам прва дошла!

МАЈКА: Ја сам овдје још од јутрос, само сам отишла да обиѓем сина у врѿиѿ.

ПЕНЗИОНЕРКА: Ма, не гурајте се! Све ѿемо стиѿи на ред.

Она се највише ѓура и ѿокушава да сѿѿане ѿрва.

ДЈЕВОЈЧИЦА: Молим вас, немојте да вичете.

ИНВАЛИД: Ваљда инвалиди имају предност!?

НЕУДАТА: Али, ипак, мора да се зна, ко је први дошао.

ПЕНЗИОНЕРКА: И године се гледају. Зар вас није срамота моје сѿједе главе.

- ИНВАЛИД: Да није било мене, ви данас не бисте ни стајале овдје.
- НЕУДАТА: Ви сте могли да посиједите и у тридесетој, откуд' ја да знам.
- МАЈКА: А што не пуштају више, морам по малог у вртић.
- ПЕНЗИОНЕРКА: Пуштају нас да се смрзнемо.
- НЕУДАТА: Не раде свој посао, а овамо нама соли памет.
- ИНВАЛИД: На фронт бих ја то све посл'о.

Ойеи се журају.

- ДЈЕВОЈЧИЦА: Молим вас, пазите, разбићете ми рибицу!
- ПЕНЗИОНЕРКА: А не знам ни куд си понијела ту рибетину.
- ДЈЕВОЈЧИЦА: Нисам имала коме да је оставим.
- МАЈКА: Ако сам ја могла дијете, могла си и ти рибу.
- ДЈЕВОЈЧИЦА: Није навикла да је остављам саму.
- ПЕНЗИОНЕРКА: Дивна нам је омладина данас.
- ИНВАЛИД: За кога смо се ми борили!

Дјевојчица се повлачи у сирани, ближе мушкарцу који све вријеме ситоји по сирани, незаинтересован иша се дешава око њега. Гледа своје нокије и звиждуће неки познати шлагер.

Службеник баца само лејимичан поглед на њих, зајим вади џејни сај и провјерава вријеме. Укључује радио и шражи сираницу. Након неког времена звони телефон. Службеник засиане у шражењу, послушкује. Телефон звони, службеник погледа на сај, одмахне руком и насиви даље да шражи. Телефон и даље звони. Он не обраћа пажњу. Пресијаје звоњава. На радију се чују вијести.

- СПИКЕР: (Off)
Наша земља се налази пред потписивањем Споразума о придруживању и сарадњи...

Службеник искључи радио, зајим се прошеже. Излази из шалтиера, узима ситолице на расклапање и реда их. Погледа како све изгледа. Задовољан је учињеним. Сирани се огроман сај. Показује минуј до осам. Службеник вади свој џејни сај и гледа да ли су синхронизовани. Када казаљка дође на осам, чује се звук ошкучавања. Службеник улази у шалтиер и узима огромне картоне на којима су исписани бројеви. Прилази катији и ошвара је. Жене шрошесују.

- ЖЕНЕ: Што не отварате, смрзле смо се!

Како се ђурају на кайији, која ће прва да уђе, иако уидају све одједном, као неко клуико из којеђ се одмоишавају и устиају кланјајући се Службенику. Међу њима је и Инвалид. Дјевојчица све вријеме балансира, да јој не исидне акваријум. Мушкарац улази лагано за њима, скида шешир и наклони се Службенику.

ПЕНЗИОНЕРКА: Ја сам прва дошла!

НЕУДАТА: Ма немој! Била сам већ одавно ту када си ти стигла!

ДЈЕВОЈЧИЦА: Нема потребе да вичете, ваљда ће све да нас прими?!

ИНВАЛИД: Је л' инвалиди имају неку предност?

Мушкарац ћуици, не мијеша се у њихову свађу.

ПЕНЗИОНЕРКА: Ако се зна неки ред, ја сам најстарија, сигурно ћете имати обзира због мојих година.

НЕУДАТА: Зна се ред, ипак сам дошла прије Вас. А и Ви сте пензионер, можете да чекате.

ПЕНЗИОНЕРКА: Имам ја својих обавеза, нисам ја беспослена, иако сам у пензији... дјевојко!

НЕУДАТА: Дјевојко? Шта хоћете тиме да кажете? Нисам удата, па шта! Немојте да ме вријеђате!

ПЕНЗИОНЕРКА: Знала сам ја да Вама нешто фали!

НЕУДАТА: То што немам мужа, не значи да ми нешто недостаје!

МАЈКА: Опростите, али морам да узмем дијете из вртића. Изостала сам и с посла, ако бих могла ја да идем прва, пуно би ми значило!

НЕУДАТА: Ви бар радите, а ја сам незапослена. Не знам ни што сте дошли!

ПЕНЗИОНЕРКА: Неудата и незапослена! Лијепо!

НЕУДАТА: Хоћете ли да престанете да ме нападате?

ПЕНЗИОНЕРКА: Ја Вас нападам? Шта Ви себи умишљате? Па, ја не бих ни мрава згазила.

НЕУДАТА: Имам ја свједоке, а и не знам што сте и дошли овдје?! Шта вама треба? Ваљда су моји проблеми најбитнији. То је очито.

МАЈКА: Свако носи неку своју муку, ако ми они не помогну, не знам коме да се обратим. А и дијете ме чека!

*Дјевојчица ћуӣи, неӯоднo јој је. Мушкарac звиждӣ позна̄ӣи шла-
џер и поcма̄ӣра своје нокт̄иe.*

ПЕНЗИОНЕРКА: Хај'те, жене, доста! Нећемо да се свађамо, шта ће овај младић да помисли о нама.

Пензионерка се кокеј̄но осмијехује Службенику.

НЕУДАТА: Шта има да мисли? Зна се ко је први на реду!

МАЈКА: Ма, шта се зна! То што немаш ни кучета, ни мачета и можеш да устанеш када хоћеш! Што се мене тиче могла си цијелу ноћ да чекаш. Изостала сам с посла!

Жене поцињу да вичу једна на дрӯу.

ЖЕНЕ: Ја сам прва! Прва сам, да знаш! Е, ниси, ја сам стигла прије тебе!

Чујају се и ѓурају.

СЛУЖБЕНИК: Тишина!

Све жене занијеме од ње̄гово̄ ѓласа, ос̄ӣану залеђене у положеају у коме су се за̄ӣекле.

СЛУЖБЕНИК: Изволите, ваши бројеви! Заузећете мјесто на столицама, причекати док се не појави ваш број на дисплеју, затим ћете прићи шалтеру, пружити број и рећи разлог вашег доласка.

Службеник поца̄ ирсӣима и жене се буде и по̄прављају одјећу. Пензионерка вади о̄гледало из по̄орбе и ѓледа како из̄гледа. Службеник узима ирви кар̄ӣон и ирви по̄аузу, поcма̄ӣрајући све ирисӯине. С̄ӣранке су у шичекивању. Даје кар̄ӣон Пензионерки.

ПЕНЗИОНЕРКА: О, хвала Вам. Види се да сте лијепо одгојени.

НЕУДАТА: Знала сам да ће она прва да добије број. Овдје се не гледа ко је када дошао. Жалићу се, само да знате!

Службеник показује руком ирема ка̄ӣји. Даје кар̄ӣон Неуда̄ӣој.

НЕУДАТА: Ипак нећу.

Службеник јој иружа број.

НЕУДАТА: Хвала Вам.

Мајка с̄ӣаје ис̄иред Неуда̄ӣе и покушава да узме кар̄ӣон из Службеникове руке. Службеник подиже кар̄ӣон високо. Мајка скакуће да би ѓа дохва̄ӣила.

МАЈКА: Морам по малог у вртић, не бих хтјела да закасним. Данас му је први дан. Нисмо се никада раздвајали до сада... Она и онако има времена.

НЕУДАТА: Не можете преко реда, ја ћу да се жалим. Прва сам дошла.

Службеник даје број Мајци и Неудатој. Оне сједају на столице мрмљајући нешто једна другој. Службеник њихлази Дјевојчици, Посмајра је, њомилује кућу са рибицом, на њој дејвојчица задрхти, и даје јој број. Када дође до Мушкараца, њогледа ња и склони карџоне иза леђа.

СЛУЖБЕНИК: Жао ми је, нема више бројева!

МУШКАРАЦ: (Отвори уста да нешто каже)

СЛУЖБЕНИК: То је све за данас, жао ми је. Сљедећи пут. Дођите мало раније, видите и сами да је гужва.

Мушкарац ња гледа и њовлачи се. Излази на каију.

СЛУЖБЕНИК: (За њим)
Затворите капију, молим Вас!
(Женама)
Имате ли каквих питања?

Просџријели их њогледом. Оне вичу уљас.

ЖЕНЕ: Не, немамо!

ПЕНЗИОНЕРКА: Немамо никаквих питања. Хвала Вам, врло сте љубазни!

НЕУДАТА: За то је плаћен и то веома добро.

Службеник је њогледа.

НЕУДАТА: Ипак, хвала!

МАЈКА: Лијеп младић.

ДЈЕВОЈЧИЦА: Само да једном почне.

ИНВАЛИД: А ја?

СЛУЖБЕНИК: Инвалиди имају предност, наравно.

Службеник одлази до шалџера. Жене заузимају своја мјеста на столицама. Појављује се жена на каију.

УДАТА: Јесам ли закаснила?

ПЕНЗИОНЕРКА: Подијељени су бројеви. Треба мало да подрадите.

УДАТА: Мени, ионако, ништа не треба. Ја сам срећно удата. Срећно удата! Ето, само сам то хтјела да кажем.

Удаѝа одлази. Жене се загледају једна у другу. Инвалид извучи новине из џепа и чииа. Неудаѝа оѝвара лексикон. Мајка вади бомбонице и нуди ѝрисуйѝне.

ПЕНЗИОНЕРКА: Нека смо ми ушли, па сад могу да чекам и цијели дан ако треба.

Пензионерка узима ѝлеѝиво из ѝорбе.

НЕУДАТА: Немамо сви времена к'о Ви.

ПЕНЗИОНЕРКА: Чудим се. Немате дјеце, а још и не радите. Само да ми је знати, гдје трошите вријеме.

ИНВАЛИД: Опет поскупљује струја.

НЕУДАТА: То је моја приватна ствар.

МАЈКА: Ја стварно немам времена, морам по малог.

ПЕНЗИОНЕРКА: Што не почињу више?!

ИНВАЛИД: И хљеб!

ПЕНЗИОНЕРКА: Ви бар знате шта значи бити мајка, за разлику од неких.

НЕУДАТА: Молим Вас, не запињите за мене! Што Ви стално запињете за мене, откако смо дошле.

ИНВАЛИД: А од сутра и млијеко!

ДЈЕВОЈЧИЦА: Шта да радим?!

Усѝаје неодлучна, крене ѝрема каѝији, гледа у карѝион, враѝи се, сѝушѝа рибицу крај сѝиолице, заѝим из џепа извучи огромну куѝију на којој ѝише ѝилуле за срећу, узима једну и сједа.

ДЈЕВОЈЧИЦА: Како диван дан!

ИНВАЛИД: Још једна фирма у стечају!

Појављује се Бизнисмен у ѝраѝњи двојице ѝѝелохраниѝеља. Прича на мобилни.

БИЗНИСМЕН: Купи од њега за тридесет, па онда продај за 120. Како неће? Реци да сам ја рек'о, мора да прода. Нема неће.

Прилази шалтѐру, оѝвара ѝорбу, вади ѝаре и књижицу. Службеник узима новац, гледа у сѝранке у чекаоници, оне окрећу главу, удари ѝечайѝ. Бизнисмен насѝавља разгѝвор и одлази ѝрема враѝима која се оѝварају.

БИЗНИСМЕН: Да, наравно. Средићу ја њега. Не брини, ако неће постави му експлозив под ауто, да га мало заплашиш. Шта ако има дјецу? Имам и ја дјецу, ништа то. Мора да прода!

Несћаје иза врати. Неудата оивара лексикон и чииа.

НЕУДАТА: Корупција (лат. *Corruptio*) поквареност, кварност, изопаченост, разврат; поткупљивање, подмићивање, поткупљење, подмићење; кварење, укваривање, труљење, распадање; кривотворење (списа, мере, тега и сл.) Јесте ли видјели?

ПЕНЗИОНЕРКА: Ја? Ја нисам ништа видјела, стварно.

МАЈКА: Размишљала сам како морам по малог у школу.

ИНВАЛИД: 100 000 хиљада радника ће остати без посла.

Мушкарац звиждуће.

Чује се звук на дисилеју. Почињу да се нижу бројеви. Пензионерка одлаже илеииво, Инвалид сиииша новине. Гледају у своје карйоне, заиим једни у друже. Нико не усћаје. Заиим иде сљедећи број, оиеић жледају у карйоне, заиим једни у друже. Службеник сиииска иасиер за дисилеј све брже и брже, нижу се бројеви, сииранке жледају у карйон, иа у дисилеј, немају времена да иосмаирају једни друже. Презнојавају се и иосићају све нервознији, као не некој уирици. На дисилеју се иојави број 1914. Пензионерка скочи.

ПЕНЗИОНЕРКА: Чекајте, мој број!

Показује карйон женама.

ПЕНЗИОНЕРКА: Гледајте, мој број! Не брините ништа, брзо ћу ја!

Поиравља сукњу и заглади косу. Сииеже карйон у руци.

ПЕНЗИОНЕРКА: Мој број, мој број!

Иде ирема шалииеру веома свечано, ираћена музиком.

НЕУДАТА: Знала сам да ће њу прву да прозове. Рекла сам ја, корупција!

МАЈКА: Само да је кренуло. Знате, дијете ми је у вртићу.

НЕУДАТА: Доста више с тим дјететом! Што сте га и раћали, ако не можете да се бринете о њему.

МАЈКА: Ви не знате како је договорно бити мајка!

ДЈЕВОЈЧИЦА: О, Боже! Само да изађем одавде. Зашто сам уопште и долазила?!

Дјевојчица узима још једну иилулу за срећу.

ДЈЕВОЈЧИЦА: Диван дан!

Инвалид демонстративно одлаже новине. Прилази шалѿеру. Одједном се ујале ројациона свјейла и чује се завијање сирене. Службеник узима меѿафон.

СЛУЖБЕНИК: Молим Вас да се вратите иза жуте линије. Прешли сте жуту линију.

ИНВАЛИД: Зар нисте рекли да инвалиди имају предност.

СЛУЖБЕНИК: Вратите се иза жуте линије. Ако се не вратите обустављамо рад.

Инвалид сѿоји, Службеник сѿушија окно на шалѿеру.

СЛУЖБЕНИК: До даљњег – не радимо са странкама!

ПЕНЗИОНЕРКА: Послушајте га. Доћи ћете и Ви на ред. Ево, брзо ћу ја. Обећавам.

Инвалид сѿоји, ѿлуње у сѿрану и љуѿишија одлази на своје мјестѿо и ѿоново узима новине.

ПЕНЗИОНЕРКА: Морамо сви да будемо разумни, иначе никад нећемо да завршимо. 'Трп'ен – спасен!

Пензионерка ѿражи нешија ѿо ѿорби. Вади чоколадицу и даје је службенику, ѿри ѿоме ѿази да је друже жене не виде.

ПЕНЗИОНЕРКА: Изволите, да се мало засладите!

СЛУЖБЕНИК: Знате ли да је подмићивање државних службеника кажњиво по закону, Службени гласник, закон о административним службеницима, став 5, члан 3.

Пензионерки је неѿријатѿно. Гледа у друже жене, оне је ѿријекорно ѿледају, ѿравда се више ѿима, неѿо Службенику.

ПЕНЗИОНЕРКА: Какво мито, молим Вас?!

НЕУДАТА: Мито, новац или друга врста награде која се даје некоме (обично оном који има неку власт) да реши повољно даваочеву ствар (најчешће на неисправан, непоштен начин).

ПЕНЗИОНЕРКА: (*Сѿранкама*)

Само сам хтјела... чоколадицу, ако му падне шећер.

(*Службенику*)

Ви сте млади, веома је напорно, трошите се, није лако...

Гура му чоколаду кроз шалѿерски оѿвор.

СЛУЖБЕНИК: Не, хвала!

ПЕНЗИОНЕРКА: Ево, и њих ћу да понудим.

Прилази женама, ошвара чоколаду, нуди их.

НЕУДАТА: Хвала, не. Нисам дошла овамо да једем. Иначе једем само црну чоколаду. Искључиво црну!

МАЈКА: Ево, ја ћу узети једну... да понесем сину.

Инвалид држи новине исцред, не сиушића их.

ИНВАЛИД: Не једем!

Дјевојчица је неодлучна, ипак узима чоколаду и држи је у руци.

ДЈЕВОЈЧИЦА: Хвала вам.

Када се пензионерка окрене, она сијави чоколаду у џеј.

ПЕНЗИОНЕРКА: Ето, видите, није никакав мито и њих сам почастила. Узећу и ја једну коцкицу. Знате, волим слатко. Човјек када дође у године све више личи на дијете. Послужите се!

СЛУЖБЕНИК: Већ сам Вам рекао, не и не!
(Тише)
Бар не овако јавно.

ПЕНЗИОНЕРКА: Ах, да...

Вади овећи коверат из торбе, окреће се према женама осмајтра их, а затим брзо сијави остатаке чоколаде унутра. Коверату сијави на пули. Службеник је узима сасвим природно, као да се то дешава сваки дан. Инвалид осмајтра преко новина. Жене гледају у Службеника, али када их он погледа оне окрећу главу у страну, као да ништа нису видјеле. Инвалид се сакрије из новина. Дјевојка брзо извуче чоколадицу из џеја и нервозно је једе.

СЛУЖБЕНИК: Изволите.

ПЕНЗИОНЕРКА: Знате, кад човјек дође у одређене године, он не може више да привређује, онда само троши.

СЛУЖБЕНИК: Скратите!

ПЕНЗИОНЕР: Пензије мале. Мало нам шта преостаје од живота. Остају нам дјеца или контејнери.

СЛУЖБЕНИК: Још краће.

ПЕНЗИОНЕРКА: Ја бих хтјела... овај, да разговарам... да прођем горе.

СЛУЖБЕНИК: Горе!

У њом моменџу, освјетљавају се велика, масивна вратиа, која се налазе у дну сцене. Сви погледи су према вратиима. Свјетло се заси, вратиа су у полумраку, само се назире свјетлост кроз кључаоницу и исход њих. Све вријеме док су на сцени сџранке су свјесне присутва њих вратиа.

СЛУЖБЕНИК: Не иде то тако.

Чека њену реакцију.

СЛУЖБЕНИК: Жао ми је.

ПЕНЗИОНЕРКА: Али, с обзиром на моје име, мислила сам...

СЛУЖБЕНИК: Немате шта да мислите. Реците мени зашто сте дошли и ја ћу вас упутити куда треба.

ПЕНЗОНЕРКА: Да ли бих могла да разговарам са Вашим шефом? Знате, како наш народ каже: право, па у главу.

СЛУЖБЕНИК: Ако баш желите да разговарате са шефом, даћу вам број наше службе и закажите састанак с њим.

ПЕНЗИОНЕРКА: А ко се јавља на тај број?

СЛУЖБЕНИК: Ја, наравно.

Пише број и пружа јој и већ се сџрема да пријџисне дружи број на дисџлеју. Пензионерка скоро врисне.

ПЕНЗОНЕРКА: А, не! То сигурно предуго траје, а мени се веома жури. С ким бих могла да разговарам?

Службеник одустџаје од пријџискања џасџџера.

СЛУЖБЕНИК: Са мнош.

ПЕНЗИОНЕРКА: Да ли ви можете да ми помогнете?

СЛУЖБЕНИК: Наравно, да не могу.

ПЕНЗИОНЕРКА: Молим!

СЛУЖБЕНИК: Као што сам Вам већ рекао, упуџићу вас коме треба. Изнесите свој случај, ја ћу га завести под одређени број и прослџједити референту.

ПЕНЗИОНЕРКА: Референту?

НЕУДАТА: Референт (лат. *Referens*) известилац; предавач; службеник који подноси усмени или писмени стручан извештај претпостављеном о садржини акта.

ПЕНЗИОНЕРКА: А ко је референт?

СЛУЖБЕНИК: Овисно о проблему. Углавном, ја. Ваше исправе!

ПЕНЗИОНЕРКА: Ви ме не познајете?!

СЛУЖБЕНИК: Зар бих требао?

ПЕНЗИОНЕРКА: Стварно не знате ко сам?!

СЛУЖБЕНИК: Исправе, молим!

Пензионерка вади из ѿорбе, овећи свежањ пайиџира увезаних канайом, ѿмало ѿрашњав и баца га на ѿулицу.

ПЕНЗИОНЕРКА: Изволите! Ово је мој живот.

Гаси се свјећило на чекаоници, сада су освјећљени само Пензионерка и Службеник.

СЛУЧАЈ 1914

СЛУЖБЕНИК: Име и презиме.

ПЕНЗИОНЕРКА: Ту Вам пише.

СЛУЖБЕНИК: Зашто сте дошли?

ПЕНЗИОНЕРКА: Ви збиља не знате ко сам или се само правите? Идете ли Ви уопште у позориште?

СЛУЖБЕНИК: По мом мишљењу савремено позориште је – шаблон, предрасуда. Кад се диже завјеса и при вечерњој свјетлости, у соби са три зида, ови велики таленти, свештеници свете умјетности, приказују како људи једу, пију, воле, ходају, носе своје капуте; кад се из тривијалних сцена и фраза труде да извуку морал – мали морал, једноставан, користан у домаћем животу; кад ми у хиљаду варијација износе увек једно те исто, једно те исто, једно те исто – онда ја бјежим, бјежим као што је бјежао Мопасан од Ајфелове куле која му је притискивала мозак својом тривијалношћу.

ПЕНЗИОНЕРКА: Али, без позоришта се не може.

СЛУЖБЕНИК: Можда? Али, ја могу. Име и презиме.

ПЕНЗИОНЕРКА: Ја, ја ... ја сам велика глумица. Првакиња. Можда највећа.

СЛУЖБЕНИК: Лијепо, драго ми је због Вас. И шта бисте сад хтјели, молим Вас?

ПЕНЗИОНЕРКА: Знате, хтјела бих да играм.

СЛУЖБЕНИК: Играјте, ко Вам брани.

ПЕНЗИОНЕРКА: Могла бих да играм Јулију, или Офелију. Замислите, у овим годинама. Играла бих и лава, ако треба.

СЛУЖБЕНИК: Не сумњам.

ПЕНЗИОНЕРКА: Али не дају ми. Не дају ми да заиграм. Ако можете да учините да заиграм на сцени. Вјерујте, то је мој живот.

СЛУЖБЕНИК: Вјерујем ја Вама.

ПЕНЗИОНЕРКА: Зато бих хтјела горе. Ако би ваш шеф могао нешто да учини. Глумац живи за аплауз. А без аплауза, као да сам мртва.

СЛУЖБЕНИК: Како молим Вас?!

ПЕНЗИОНЕРКА: Ево, показаћу Вам.

Свјетлосни тлој на глумицу.

ПЕНЗИОНЕРКА: Сада сам права глумица, играм са уживањем, са заносом, опијам се на позорници и осећам да сам дивна. А сада, док живим овде, ја стално идем пешке, идем и мислим, мислим и осећам како расту моје душевне снаге... И сада знам, разумем, Коста, да у нашем послу – било да играмо на позорници или пишемо – није главно слава, сјај, све оно о чему сам сањала; главно је да човек уме подносити патњу. Да уме носити свој крст и веровати. Ја верујем, и није ми тако тешко; кад мислим о свом позиву, ја се не бојим живота.

Пале се свјетла, жене у чекаоници су изненађене њеном игром, затим айлаудирају.

СЛУЖБЕНИК: Сљедећи.

Жене њрекидају айлауз. Пензионерка се њокуњено враћа на сценолицу. Устјаје Дјевојчица.

ДЈЕВОЈЧИЦА: Ја, ја не могу више!

Прилази шалтѐру.

СЛУЖБЕНИК: Изволите. Ваше исправе, молим.

Она вади књижицу, ѿанку, скоро нову. Пружа је службенику.

ДЈЕВОЈЧИЦА: Ја, ја не тражим ништа. Мало ми је мука.

Вади ѿшуле за срећу и узима једну, заѿим друћу.

ДЈЕВОЈЧИЦА: Како диван дан!
(Смије се)
Овдје је тако бучно. Сви вичу.

СЛУЖБЕНИК: Оппростите, а ко виче?

ДЈЕВОЈЧИЦА: Тата на маму, мама на тату. Онда заједно вичу на мене, а нисам ништа крива. Стварно нисам ништа скривила. Страх ме је! Вјетра, кише, су-трашњег дана, будућности, садашњости, смрти, самоће, друштва...Она... она једино ћути, али не могу да издржим њен поглед, не волим да ме посматра.

СЛУЖБЕНИК: Ко, молим?

ДЈЕВОЈЧИЦА: Па, она. Тако некако, са пуно пријекора.
(Показује на рибу)

Службеник узима велики ѿечай и удара у књижицу.

СЛУЖБЕНИК: Изволите.

Дјевојчица га ѿгледа, није јој јасно.

СЛУЖБЕНИК: Изволите.
(Показује руком у ѿравцу враѿиа)

Пале се свјеѿила на враѿима. Дјевојчица сѿаје неодлучна, наѿрави један корак и крене.

СЛУЖБЕНИК: Само мало, госпођице. Неће моћи.

Дјевојчица сѿаје.

ДЈЕВОЈЧИЦА: Молим?!

СЛУЖБЕНИК: Она ипак остаје.
(Показује руком на рибицу)

Дјевојчица осѿавља рибицу на ѿулиу и одједном ѿочиње да се креће, на ѿокреѿиној ѿраци. Жене су изненађене. Враѿи се оѿварају. Дјевојчица несѿаје иза њих. Жене усѿају и крећу се ѿрема враѿима, али сада ѿрака иде у суѿроѿином смјеру. Тако да оне изгледају, као да ѿрче у мјесѿу.

Враѿи се заѿварају. Жене ѿадају. Службеник храни рибицу, не ѿримјећује шѿи се дешава око њега.

Замрачење.

ПОЈАВА ДРУГА

На сѝолицама сједе сѝранке из ѝрве слике, умјесѝо Дјевојчице сједи Мушкарац са ѝочейка. Сви држе карѝоне у рукама, на дисѝлеју се врѝе бројеви. На каѝију, која је оѝворена, улази Удаѝа. Сада је дебља неѝо ѝрви ѝуѝ.

ПЕНЗИОНЕРКА: Нећете, ваљда, преко реда?!

УДАТА: Не, ја не требам ништа. Хоћу само да кажем да сам удата.

Сѝаје исѝред Неудатѝе и ѝледа у њу.

УДАТА: Срећно удата.

НЕУДАТА: Цркни!

ИНВАЛИД: Падају цијене акција.

УДАТА: Ја, ја сам стварно срећно удата.

МАЈКА: Опростите, мени се жури, треба да спреим сина за школу.

Удаѝа ѝрилази шалићеру, ѝледа у Службеника неко врѝеме.

УДАТА: Ја, ја сам срећно удата.

СЛУЖБЕНИК: Затворите капију за собом!

Удаѝа одлази и заѝвара каѝију. На дисѝлеју се ѝојављује број 1941. Инвалид одлаже новине.

ИНВАЛИД: Мој број.

Креће ѝрема шалићеру.

НЕУДАТА: Сигурно је потег'о неку везу.

ПЕНЗИОНЕРКА: Ко зна како је изгубио ногу?

МАЈКА: Изгубићу и овај дан. Мали ће сигурно да ме чека испред школе.

СЛУЧАЈ 1941

Инвалид ѝрилази шалићеру, ѝружа књижницу, која је наѝорјела са сѝране, ѝомало крвава. Замрачује се чекаоница.

ИНВАЛИД: Ја дош'о по своје.

СЛУЖБЕНИК: Молим?!

ИНВАЛИД: Кажем, дош'о по своје.

СЛУЖБЕНИК: Које Ваше?

- ИНВАЛИД: Видите, ја немам ногу.
- СЛУЖБЕНИК: Да. И?
- ИНВАЛИД: Знате ли?
- СЛУЖБЕНИК: Шта?
- ИНВАЛИД: Како сам ја остао без ноге?
- СЛУЖБЕНИК: Како бих ја то могао да знам?!
- ИНВАЛИД: У ...
- Чују се звуци војних бубњева, фијук мейака, њад ѓрананџа.*
- СЛУЖБЕНИК: У...
- Звуци сџројевих корака, авиона, џенкова.*
- ИНВАЛИД: Да, ето видите, тако сам ја остао без ноге.
- СЛУЖБЕНИК: Жао ми је, а ко Вас је тјерао да идете у...
(*Фијук мейака*)
тамо.
- ИНВАЛИД: Звали су. Да се брани отаџбина. Једно јутро се пробудим, као и свако јутро, уосталом, и умјесто да одем на пос'о ја одем у рат.
- СЛУЖБЕНИК: Молим Вас, без псовки!
- ИНВАЛИД: Нисам ни знао да смо у рату.
- Инвалид њоџледа у Сужбеника, уѓризе се за језик.*
- ИНВАЛИД: Опростите. Ни против кога, ни са ким. Већ одједном, к'о из ведрa неба,
- СЛУЖБЕНИК: А је ли Вас неко тјерао?
- ИНВАЛИД: Није, што јес', јес'. Они рекли да дођем. Послали позив.
- СЛУЖБЕНИК: Који они?
- ИНВАЛИД: Па, они ... Држава.
- СЛУЖБЕНИК: И шта сад?
- ИНВАЛИД: Обећавали су. Све су обећавали. Кад једном заврши, сви ћемо да једемо златном кашиком, неће нам моћи нико ништа. Бићемо највећи, најјачи, најљепши, само да се одбранимо од непријатеља.
- СЛУЖБЕНИК: И?
- ИНВАЛИД: И завршило се. Исто тако, као што је и почело. Одједном. Ал' паде граната...

- СЛУЖБЕНИК: Рекао сам Вам да не псујете.
- ИНВАЛИД: Ваљда у знак примирја. И ја оста' без ноге задњи дан рата.
- СЛУЖБЕНИК: Ви опет псујете.
- ИНВАЛИД: Опростите, господине, то ја од тада, бржи ми језик од памети.
- СЛУЖБЕНИК: Баш штета, то за ногу.
- ИНВАЛИД: Није ми жао. Дао сам ногу за државу и другу бих, ако би опет требало.
- СЛУЖБЕНИК: И шта сада хоћете?
- ИНВАЛИД: 'оћу да ми дају оно што су обећавали: златне кашике, шуме, станове... ил' да ми врате ногу!
- СЛУЖБЕНИК: Шта Ви хоћете, кашику или ногу?
- ИНВАЛИД: Било шта?
- СЛУЖБЕНИК: Имате ли какву потврду?
- ИНВАЛИД: Е, у томе и јесте проблем. Рат је завршен у 15.00, а ја сам ногу изгубио у 15.05.
- СЛУЖБЕНИК: Жао ми је.
- ИНВАЛИД: Е, то сви кажу.
- СЛУЖБЕНИК: Шта?
- ИНВАЛИД: Па, то, да им је жао. И шта ја сад да радим?
- СЛУЖБЕНИК: Жалите се.
- ИНВАЛИД: Коме да се жалим. Жалио сам се већ свима. Само ме водају од једних до других врата.
- СЛУЖБЕНИК: Упутите нам жалбу писменим путем, да можемо да је заведемо у протокол.

Пали се свјејѿло на Неудајѿу.

НЕУДАТА: Протокол (грч. *protos, kolla* лепак, *protokollon*) записничко утврђење неке радње извршене по наређењу или службеној дужности, записник који садржи одлуке или закључке неког колегијума, записник са исказима саслушаних лица; записник седнице

Свјејѿло се ѓаси.

ИНВАЛИД: Коме да се жалим! Видим ја да сте ви сви исти. Једете златним кашикама, а нас сте заборавили.

СЛУЖБЕНИК: Молим Вас, без лажних инсинуација. И смирите се, све ће се ријешити.

ИНВАЛИД: Нећу да се смирим, јер неће ништа да се ријеши. Ништа!

СЛУЖБЕНИК: Молим Вас да идете.

ИНВАЛИД: Нећу да идем. Чекаћу овдје и псоваћу: Рат, гранате и шрапнели, мине нагазне, мине потезне, тенкови, топови и вебери, митраљези, меци, хаубице.

Инвалид се креће према враћима, када дође до њих лупа ишаком о враћа.

ИНВАЛИД: Чујете ли? Чујете ли ме како псујем, како користим непристојне ријечи? Отворите! Вратите ми ногу. Отворите! Вратите ми моју ногу.

Сједа испред враћа и њлаче. Прилазе му Пензионерка и Мајка.

ИНВАЛИД: Пустите ме, показачу ја њима. Пустите ме.

ПЕНЗИОНЕРКА: Не брините. Све ће се ријешити. Све ће бити добро.

ИНВАЛИД: Ништа неће да се ријеши!

МАЈКА: Ево и ја чекам. Но, но. Буји паји, материна надо, буји паји, сунце моје драго.

Мајка вади ракијску флашу из торбе и даје му да пије. Инвалид је хвата за груди. Мајка сједа на њајрљак од ноге и даље њева и љуља се. Инвалид је њовлачи на себе. Пензионерка их њосмајра из њрикрајка и њрља се њо међуножју. Службеник њакође. Неудаћа узима лексикон и чита. Сви уздишу.

НЕУДАТА: Коитус (лат. *co-ire* састати се, спојити се *coitus*) сношај, парење, обљуба.

Оргазам (грч. *Orgao*, бујам, да прснем од здравља; упалаљем се) јако кретање крви и других сокова у телу, навала крви (нарочито у правцу сполних органа), занос; бујање, јак нагон; оргазмус венерус (на лат. *Orgasmus venereus*) сполни занос. Порнографија (грч. *porneia*, *graphia* писање) ширење у народ блудничења књижевношћу; бестидна књижевност и уметност.

Буде се као из сна. Појрављају одјећу и сједају сви на своја мјесца, као да се ништа није десило. Насјављају да се врише бројеви. Сви шичекују. Појављује се број 1968.

МАЈКА: Знала сам! Имала сам предосјећај. Стићи ћу на вријеме да одем по сина у школу.

Устѝаје и ѝрилази шалтѐру.

ПЕНЗИОНЕРКА: А када ће мене да прозову.

НЕУДАТА: Ви сте већ били, чини ми се.

ПЕНЗИОНЕРКА: Не, ви сте мене замијенили с неким.

Неудата се обраћа Мушкарцу.

НЕУДАТА: Зар она није била, већ?

Он се иѝра шеширом у руци и звиждуће неки шлаѝер.

ИНВАЛИД: Потреси у Кини.

Чекаоница се замрачује, остѝаје свјеѝило на шалтѐру.

СЛУЧАЈ 1968

МАЈКА: Знате, не желим да дужим. Ја имам један проблем, али вјерујте ми није до мене.

СЛУЖБЕНИК: Реците!

МАЈКА: Овај, знате...

СЛУЖБЕНИК: Слободно говорите. Сами смо.

МАЈКА: Знате, ја сам самохрана мајка, имам дијете, које треба да одведем у школу. Ево, имам његову слику.

Тражи неѝѝо по ѝорби, вади новчаник и ѝоказује Службенику.

СЛУЖБЕНИК: Лијеп дјечак.

МАЈКА: На оца. Ето, и он ме је оставио.

СЛУЖБЕНИК: Оставио?

МАЈКА: У ствари, ја, ја сам оставила њега, нисам могла више да поднесем тај притисак. Он је војно лице. Све је било уредно, као под шпагу. Оброци тачно на вријеме. Све затегнуто, испеглано. Нисам више могла то да подносим. Плашила сам се да не закасим са доручком, ручком, вечером, да направим душу пеглу на хлачама. Презнојавала сам се, ноћу будила и једноставно, узела сам дијете и отишла.

- СЛУЖБЕНИК: Схватам!
- МАЈКА: Али било је неподношљиво. Једноставно, нисам више могла. А сада бих хтјела да ми се врати, да будемо права породица, да имамо бар још једно дијете. Једну дјевојчицу. Сада сам спремнија за брак. Зрелија. Ето, то бих хтјела.
- СЛУЖБЕНИК: Још нешто?
- МАЈКА: Да... Не жалим се, имам посао, имам дијете, али некако не могу да успоставим контакт с људима. Они кажу да нисам добра супруга и мајка. И наравно, сви говоре да пијем, али то наравно није истина. Истина је сасвим друкчија. Знате, није проблем, ако човјек кад дође кући с посла, да се мало опусти. Реците, зар данас не попијемо сви коју чашицу?! Не идем у кафане, не правим проблеме. Попијем пиво, два, некада вино, бијело, црно, али мало. Ракијицу, крушковачу, вишњевачу, ал'не превише. Не запостављам сина вјерујте ми, купујем му све што пожели. Купила сам му много више ствари, него његов отац. И знате, шта ми каже тај дјечак: Мама, ја тебе никада нећу да оставим. То ме толико разњежи да морам нешто да попијем. Сладак је, личи на оца.

Док она ђовори ђојављује се Пензионерка. Прикрада се и ђролази иза Мајке да је Службеник не види. Иде ђрема врађима.

СЛУЖБЕНИК: Опростите, тренутак!

Узима међафон.

СЛУЖБЕНИК: Молим Вас, да се вратите на своје мјесто. Молим Вас да сачекате Ваш ред.

Пензионерка сђоји неодлучна, зађим се врађа корак уназад и онда ђочинье да ђрчи ђрема врађима. Луђа на врађа.

ПЕНЗИОНЕРКА: Пустите ме да уђем. Пустите ме. Не могу више да чекам овдје!

Службеник ђриђишиђе дуђме. Појављују се два чувара која односе Пензионерку на ђено мјесто. Службеник јој ђрилази.

СЛУЖБЕНИК: Смирите се, госпођо, ако имате каквих при-мједби на наш рад, обратите се писменим путем. Сједните, молим Вас, и чекајте.

ПЕНЗИОНЕРКА: До када? До када да чекам?

СЛУЖБЕНИК: Ево, узмите чоколадицу.

Даје јој чоколаду, коју је она њему дала раније. Пензионерка је узима.

ПЕНЗИОНЕРКА: Хвала Вам. И опростите, пао ми је шећер. Опростите, још једном. Обећавам, бићу добра.

Службеник се враћа ѿрема шалѿеру. Мајка вади флашицу из ѿорбе из које ѿије, заѿим узима бомбоне и ѿрѿа их у усѿа, дува да види да ли се осјеѿи на алкохол. Службеник је само ѿогледа.

СЛУЖБЕНИК: Наставите.

МАЈКА: Не, завршила сам. Морам да одем по сина у школу. А можда стигнем и на посао. Хвала Вам. И молим Вас, да не причају више о ономе. Знате, како је тешко добити слободан дан.

Службеник сједа, сѿиска ѿасѿер са бројевима, бројеви се врѿе. Мајка одлази. Пензионерка ѿлеѿе, Неудаѿа гледа у дисѿлеј. Мушкарац нервозно гњечи шешир у руци. На дисѿлеју се ѿојављује број 1970. Мушкарац ѿогледа у карѿици, заѿим усѿаје, ѿоѿравља одијело. Вади ѿеѿни сѿѿ, гледа. Сѿавља шешир на главу и ѿрилази шалѿеру. Чим Мушкарац сѿане исѿред шалѿера, Службеник сѿавља најѿиш ѿауза.

СЛУЖБЕНИК: Пауза, жао ми је.

НЕУДАТА: Пауза (грч. *Pausis* престајање, *paio* зауставим, лат. *pausa*) привремен мали прекид у неком раду, почивка, станка, одмор, нарочито у музици; знак за ћутање, знак за мировање.

Мушкарац га ѿогледа и одлази. Службеник узима ѿорбу из које вади ручак. Узима огромну кашику боје злаѿа. Заѿим ѿогледа у Инвалида. Инвалид га ѿосмаѿра ѿреко новина, када га Службеник ѿогледа, брзо сѿуѿиѿа ѿоглед ѿод новине. Сцена се замрачује.

ПОЈАВА ТРЕЋА

У чекаоници сједе, Неудаџа, Пензионерка, Мајка, Инвалид и Мушкарац. На дисплеју се врише бројеви. Појављује се Удаџа. Сада је још већа, личи на балон.

УДАТА: Ја сам срећно удата.

Како њо љовори, њодидже се у висину и несџаје са сцене.

УДАТА: Ја сам срећно удата. Срећно-ноо уда-таа.

Чује се звук њуцања балона.

НЕУДАТА: Пукла је од среће.

ПЕНЗИОНЕРКА: Бар је осјетила шта је мушко.

НЕУДАТА: Је ли Ви то нешто на мој рачун?

ИНВАЛИД: Криза на нафтном тржишту.

МАЈКА: Морам да спремим сина за факултет.

Мајка узима флашицу из њорбе и кришиом њије да је друђи не виде. Послије њрџа бомбонице у усџа, заџим њуше да њровјери да ли се осјећа на алкохол. Улази Певачица. Има шешир, њамне наочаре, носи њудлицу и, наравно, ођромне жруди. Прича мобилиним.

ПЕВАЧИЦА: Концерти и само концерти. Углавном диско-теке, ал' је екстра провод. Пуно је кад ти кажем. Не, не зезам, маме ми. Треба да дођеш да видиш које лудило, брате.

Из своје фирмиране њорбице вади ружичасџу књижницу, њружа је службенику. Он удара њечайџ. Одмјери је и враћа јој књижницу.

СЛУЖБЕНИК: Хоћете ли, молим Вас, бити љубазни да ми се потпишете на Ваш нови CD.

ПЕВАЧИЦА: Наравно, слатки сте.

Насџавља њрема враџима.

ПЕВАЧИЦА: Рекла сам му да сам ја уметница, VIP и да не пристајем на тај хонорар. Пуфице, миран. Сад ће мамица да те нахрани.

Вади флашицу за бебе и сџавља је њсу у усџа.

ПЕВАЧИЦА: Руцај, мацо мамина. Не, не кажем теби, Пуфица је мало изгладнила, навикла је да се храни свака три сата.

Несџаје иза враџа. Пензионерка усџаје.

ПЕНЗИОНЕРКА: И она себе назива умјетницом. Јесте ли видјели?

НЕУДАТА: Такве пролазе, а ми чекамо.

МАЈКА: Довољно је да скину гаће, а што ја сина морам да спремим за факултет, кога брига.

ПЕНЗИОНЕРКА: Реците Ви, као мушкарац шта мислите о томе!

ИНВАЛИД: Крах берзе на Вол Стриту.

На дисплеју се појављује број 1974. Неудаџа устјаје.

ПЕНЗИОНЕРКА: Још једна успијуша. Види је само како је спечена. Нема човјек зашта да је ухвати.

МАЈКА: Закаснићу. Нећу стићи да спремим малог.

ПЕНЗИОНЕРКА: Сигурно се спанђала с њим. Примјетила сам ја да се они нешто домунђавају. Све је то мени сумњиво!

Неудаџа се окреће и љеда их. Жене заћуће. Пензионерка шаћуће нешто Мајци на ухо. Обје жене се смију. Неудаџа прилази шалтиеру.

Чекаоница се замрачује.

СЛУЧАЈ 1974

СЛУЖБЕНИК: Ваше исправе, молим.

Неудаџа му даје књижицу нову, добро очувану, уоквирену.

НЕУДАТА: Пуштате људе преко реда, а ми што чекамо? Ништа! Да знате да ћу да се жалим.

СЛУЖБЕНИК: То је Ваше право, наравно. А имате ли свједоке?

НЕУДАТА: Наравно, да имам и они су видјели што и ја.

Пали се свјејло на чекаоницу. Ситранке сједе са повозом преко очију, имају руке на ушима и фласиер преко устја.

СЛУЖБЕНИК: Мислите?!

Чекаоница се замрачује.

НЕУДАТА: Али ваљда је моја ријеч довољна?

СЛУЖБЕНИК: Ваша ријеч против моје.

НЕУДАТА: Ко ме могу да упутим жалбу?

СЛУЖБЕНИК: Мени, наравно. Узећу је у разматрање.

НЕУДАТА: Размислићу још, али хвала Вам.

СЛУЖБЕНИК: Изволите.

- НЕУДАТА: Нервира ме ова ситуација. Не могу да добијем посао, а ако немам посао, не могу да нађем мужа. И тако се вртим у кругу.
- СЛУЖБЕНИК: Занимљиво! Јесте ли већ покушали?
- НЕУДАТА: Шта?
- СЛУЖБЕНИК: Да нађете нешто.
- НЕУДАТА: Тражила сам посао, али или сам преквалификована или подквалификована, или немам довољно радног искуства или траже приправнике, или сам члан партије или нисам. Једноставно, нисам добро конектована.
- СЛУЖБЕНИК: А ово друго?
- НЕУДАТА: То је још већи циркус. Данас је тешко наћи нормалног мушкарца.
- СЛУЖБЕНИК: А како Вама изгледа тај нормални.
- НЕУДАТА: Старији, запослен, да има ауто и да није ментално болестан. У обзир долазе и разведени или удовци. Пожељно да је стамбено обезбијеђен.
- СЛУЖБЕНИК: И нисте нашли таквог.
- НЕУДАТА: Нашла сам, али ја нисам одговарала њему.
- СЛУЖБЕНИК: Штета. А шта је он тражио?
- НЕУДАТА: Он је тражио запослену домаћицу, образовану и кротку.
- СЛУЖБЕНИК: И шта сад желите: посао или мужа?
- НЕУДАТА: Мислим, прво посао. Без мужа и могу, али без посла ипак не.
- СЛУЖБЕНИК: А да нађете мужа с послом?
- НЕУДАТА: То би било идеално! Али шта ако ме остави, онда бих била опет и без мужа и без посла.
- СЛУЖБЕНИК: А зашто би вас оставио:
- НЕУДАТА: Данас остављају из много разлога: или им превише угађаш или не обрађаш довољно пажње, или се заљубе у неку млађу ил' открију да воле младиће. Једноставно, како им дође. Само одлуче да вас замијене, као старе ципеле. Онда узму нове, па и њих носе док их не разгазе.
- СЛУЖБЕНИК: Значи посао?
- НЕУДАТА: Дефинитивно, посао. Зато бих хтјела горе, ако има неко мјесто за мене. Јер овдје нема.

Службеник оѿвара књижницу, узима ѿечайѿ, држи ѿечайѿ у ваздуху. Неудата се обрадује. Службеник ѿоказује на свој ѿей од кошуље.

НЕУДАТА: Опростите, али ја не дајем мито.

СЛУЖБЕНИК: Онда ништа. Размотрићемо Ваш случај.

НЕУДАТА: Рекла сам ја да је то све корупција.

Неудата одлази.

СЛУЖБЕНИК: Причекајте мало, молим Вас.

Службеник ѿише ѿризнаницу, Неудата се враћа.

СЛУЖБЕНИК: Изволите!

НЕУДАТА: А шта је ово?

СЛУЖБЕНИК: Казна, за вријећање административних службеника. Можете да је платите на лицу мјеста.

НЕУДАТА: А ако не платим?

СЛУЖБЕНИК: Покренућемо кривични поступак против Вас.

НЕУДАТА: Е, баш да видим. Све ћу доказати на суду. Нећу да платим.

СЛУЖБЕНИК: Суђење!

Сѿавља ѿерику на ѿлаву. Узима чекић и луѿа.

СЛУЖБЕНИК: Мир у судници!

Пале се свјеѿла у чекаоници. Сѿранке жаѓоре и ѿурају се. Понашају се као на фудбалској уѿакници. Неудата стоји у сѿаву мирно.

СЛУЖБЕНИК: Име и презиме?

НЕУДАТА: Неудата.

СЛУЖБЕНИК: Година рођења?

НЕУДАТА: 1974.

СЛУЖБЕНИК: Занимање?

НЕУДАТА: Незапослена.

СЛУЖБЕНИК: Имате право на адвоката.

НЕУДАТА: Сама ћу да се браним.

СЛУЖБЕНИК: Како се изјашњавате о кривици?

НЕУДАТА: Нисам крива.

СЛУЖБЕНИК: Позивамо првог свједока.

Излази Пензионерка.

ПЕНЗИОНЕРКА: Кунем се да ћу говорити истину и само истину.

СЛУЖБЕНИК: Име и презиме?

ПЕНЗИОНЕРКА: Пензионерка.

- СЛУЖБЕНИК: Шта мислите о окривљеној?
 ПЕНЗИНЕРКА: Примјетила сам ја да ту нису чиста посла. Чим она није удата, мислим да је крива. Од самог почетка увијек се нешто буну.
 СЛУЖБЕНИК: Хвала Вам, можете ићи на Ваше мјесто. Суд, позива другог свједока.

Прилази Инвалид.

- СЛУЖБЕНИК: Представите се.
 ИНВАЛИД: Ратни војни инвалид.
 СЛУЖБЕНИК: Годиште?
 ИНВАЛИД: Мислите кад сам рођен ил' кад сам изгубио ногу?
 СЛУЖБЕНИК: Када сте изгубили ногу.
 ИНВАЛИД: 1995.
 СЛУЖБЕНИК: Шта мислите о окривљеној.
 ИНВАЛИД: Како ће моје свједочење утицати на мој случај?
 СЛУЖБЕНИК: Веома позитивно! Наставите.
 ИНВАЛИД: Крива је. Како неко ко је незапослен може уопште да живи? Читате ли Ви новине, нечасни суде, видите да све покупуљује.
 СЛУЖБЕНИК: Хвала Вам. Позивамо и трећег свједока.

Прилази Мајка.

- СЛУЖБЕНИК: Име и презиме.
 МАЈКА: Мајка.
 СЛУЖБЕНИК: Познајете ли окривљену.
 МАЈКА: Наравно, да је не познајем, али то што нема дјеце довољно говори о њој. Крива је.
 СЛУЖБЕНИК: Хвала Вам. Можете да одступите. Окривљена, желите ли нешто да изјавите?
 НЕУДАТА: Желим да кажем да је ово...
 СЛУЖБЕНИК: Хвала, довољно. Суд Вас проглашава кривом за кривично дјело кривоклетства чл. 5, параграф 3678. Морате да носите трошкове суђења и да платите казну. Суђење завршено.

Службеник лупа чекићем тјри њуџа.

- НЕУДАТА: А гдје да платим?
 СЛУЖБЕНИК: Ево, овдје.

Неудаџа бијесно вади новац и одлази. Службеник одлаже новац у мейалну касицу и броји џа. Замрачење.

ПОЈАВА КРАЈЊА

У чекаоници сједе Пензионерка, Неудаѿа, Мајка, Инвалид и Мушарац. За шалѿтером нема Службеника.

НЕУДАТА: Мисле ли они да раде данас?

ПЕНЗИОНЕРКА: Да није какав празник. Данас има тих празника, човјек не може све да их упамти.

НЕУДАТА: Какав празник? Нема никаквог празника.

МАЈКА: Морам сину да испеглам кошуљу за посао.

ПЕНЗИОНЕРКА: Можда је отишао у тоалет.

НЕУДАТА: Како може да иде у ВЦ за вријеме радног времена.

ПЕНЗИОНЕРКА: Ако има слабу простату, мора. Је ли младићу, је л' тако да мора?

Мушарац само загледа своје нокѿе и почиње да звиждуће илаѿер.

ПЕНЗИОНЕРКА: (Мушарацу)
Много смо фини.
(Осѿалима)
Требало би то да преконтролише.

Инвалид диже ѿлаву изнад новина.

ИНВАЛИД: Оппростите, а гдје је службеник?

ПЕНЗИОНЕРКА: О томе говоримо све вријеме.

ИНВАЛИД: Да није остао без посла.

МАЈКА: Можда су му дјеца болесна.

НЕУДАТА: Извлачи се, ето то је. Извлачи се. Они што имају посао неће да раде, а они што га немају, не дају им. У овој држави ништа не функционише.

МАЈКА: Је л' Ви то нешто на мој рачун.

НЕУДАТА: Не, нисам мислила на Вас, онако уопштено.

ПЕНЗИОНЕРКА: А баш ми је необично без њега. Навикла сам да нас посматра оним својим очицама.

МАЈКА: Јесте, подсећа ме мало на мог сина кад је био млађи.

НЕУДАТА: И шта сад?

ПЕНЗИОНЕРКА: Чекаћемо, ако треба до сутра, али чекаћемо. Нећу опет да идем по контејнерима.

ИВАЛИД: А да није рационализација, па је то радно мјесто укинато.

НЕУДАТА: Рационализација (лат. *ratio*) организација неке делатности на основу најцелисходнијих метода и начина рада, усавршавање, побољшавање, побољшање.

ПЕНЗИОНЕРКА: Како укинато? Не могу да укину, кад знају да ми чекамо. Не, не. Ја ћу да чекам!

НЕУДАТА: Ако ћете Ви и ја ћу. Да кажу сутра да нисам била, па да изгубим ред. Човјек мора ствари да истјера до краја.

МАЈКА: Ја бих морала, знате због сина, треба да му вежем кравату.

Устџаје, зашћим њоново сједа.

МАЈКА: Причекаћу још мало.

ИНВАЛИД: Могу и ја да чекам, ако треба, док ми не израсте нога.

Мушкарац ѓледа на саиџ. Сједе и ћуиџе. Осврћу се око себе. Пензионерка вади џлеиџиво и џлеиџе, док џлеиџе џонавља монолоџ.

ПЕНЗИОНЕРКА: Ромео, о Ромео! Зашто си,
Што си Ромео? Свог пореци оца,
Име одбаци, или, ако нећеш,
Закуни ми се да си драги мој,
Па нећу више Капулетова
Да будем ја.

Инвалид узима новине и чииџа. Мајка вади флашицу из џорбе и џије. Пензионерка је џоџледа.

МАЈКА: Колоњска, мог сина.

Пензионерка само одмахне ѓлавом и насџави да џлеиџе. Мајка узима бомбонице и џровјерава даџ. Неудатиџа узима Лексикон и чииџа. Мушкарац се иџра саиџом.

НЕУДАТА: Шалтер (нем. *Schalter*) Прозорче кроз које службеник свршава послове са грађанима (на железничким станицама, продавницама монополских артикала, у банкама и др.)

Одједном замрачење. Чује се ѓрмљавина. Оџварају се враиџа, иза њих се џојављује Службеник. Свјеиџлосиџ доиџире само кроз враиџа и обасјава чекаоницу. Људи у чекаоници се џирѓну, изненађени. Чује се

Ода радосѿи. Они лагано устѿају и крећу ѿрема враѿима. Помало са сѿрахом, али ѿлазе. Улазе Пензионерка, Неудаѿа, Мајка и Инвалид. Мушкарац крене за њима и онда сѿане. Службеник му ѿрилази. Сѿушѿа се рам огледала. Посмаѿирају се као одраз у огледалу. Пали се свјеѿло иза враѿа. Види се сѿејенишѿе и на сваком одморишѿу ѿо један шалѿер.

Сѿранке несѿају иза враѿа и ѿењу се сѿејенишѿем. Службеник и Мушкарац мијењају своју одјећу. Службеник му даје каѿу, црне рукавице, а Мушкарац шешир и каѿуѿи. Службеник обучен као Мушкарац одлази за сѿранкама, а Мушкарац обучен као Службеник ѿрема шалѿеру. Сједа у шалѿер, узима рибицу из акварија и ѿрогужа је.

Замрачење.

КРАЈ